

ВАСИЛЕНКО О.І., здобувач

Білоцерківський національний аграрний університет

ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обґрунтовані фактори конкурентоспроможності для аграрних університетів на ринку освітніх послуг. Наведено результати порівняльного аналізу критеріїв світових рейтингів закладів вищої освіти. Визначено основні орієнтири управлінських рішень.

Ключові слова: аграрна освіта, конкуренція, конкурентоспроможність, ринок освітніх послуг, фактори конкурентоспроможності.

Забезпечуючи високу якість підготовки фахівців, аграрна освіта здійснює вплив на агропромисловий комплекс та сприяє розв'язанню багатьох його проблем. Підвищити конкурентоспроможність вищих навчальних закладів аграрної освіти можливо при дослідженні комплексу конкурентних переваг та визначенні факторів посилення конкурентних позицій.

Здобута конкурентна перевага залежить від того, наскільки ефективно використовуються фактори конкурентоспроможності. Виникає потреба встановлення цих факторів на ринку освітніх послуг, врахувавши особливості аграрної освіти, сегмент ринку освітніх послуг, час та етап "життєвого циклу" закладу. Згідно джерела [1] фактори конкурентоспроможності поділяються на групи: основні, забезпечуючі, підтримуючі, управлінські.

До основних факторів вищих навчальних закладів належать процеси, які визначають підготовку здобувачів вищої освіти та працевлаштування випускників, тобто на вході - матеріально-технічне і навчально-методичне забезпечення, навчальні плани і освітні програми підготовки, а також система забезпечення управлінських процесів; а на виході - дипломовані фахівці різних спеціальностей і спеціалізацій, їх кількість та якість (визначається кількістю працевлаштованих за спеціальністю).

До забезпечуючих факторів закладів вищої освіти належать рівень фінансування, склад науково-педагогічних працівників і допоміжного персоналу. Підтримуючі фактори включають виконання робіт з обслуговування, ремонту та розвитку інфраструктури університету.

Управлінські фактори університету мають бути складовою системи забезпечення якості освіти і освітньої діяльності.

Перелік цих факторів та їх ваговий коефіцієнт є динамічними, оскільки вони залежать від запитів і пропозицій на ринку освітніх послуг. У зв'язку з цим виникає потреба розробки управлінської моделі вищих навчальних закладів аграрної освіти, яка б дозволяла здійснювати оцінку на ринку освітніх послуг та вироблення зв'язку конкретних управлінських важелів з факторами посилення конкурентних позицій.

Аналізуючи освітні послуги вищих навчальних закладів як товар на ринку освітніх послуг, фактори конкурентоспроможності можна розглядати як комплекс споживчих та вартісних (економічних) характеристик товару [2-3].

Наведемо фактори посилення конкурентних позицій вищих навчальних закладів аграрної освіти згідно критеріїв конкурентоспроможності з врахуванням світових рейтингів вищих аграрних закладів. Порівняльний аналіз критеріїв представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз критеріїв світових рейтингів
(складено автором за даними джерела [4])

№ п/п	Світовий рейтинг університетів	Критерії рейтингу
1	QS World University Ranking	- академічна репутація; - репутація в роботодавців; - студенти факультету; - цитованість факультету; - міжнародний факультет; - іноземні студенти.
2	QS WUR By Subject Ranking	- академічна репутація; - репутація в роботодавців; - H-індекс; - індекс цитування.
3	Graduate Employability Ranking	- результати випускників; - зв'язки між роботодавцем і студентом; - репутація в роботодавців; - ступінь зайнятості випускників; - партнерство з роботодавцями.

Аналіз наведених критеріїв рейтингу визначає світові тенденції вимог до закладів вищої освіти на ринку освітніх послуг. Прагнучи забезпечити високу якість підготовки фахівців аграрна освіта України має обрати їх для себе як основні орієнтири.

Отже, визначаючи основні фактори конкурентоспроможності аграрні заклади вищої освіти мають приймати управлінські рішення, направлені на розвиток критеріїв світових рейтингів університетів.

Напрямком подальших досліджень має стати комплексне дослідження конкурентних переваг вищих навчальних закладів аграрної освіти на ринку освітніх послуг та визначення вагомості факторів посилення конкурентних позицій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Економіка і фінанси підприємства: навч. посібник / Степасюк Л.М., Суліма Н.М., Величко О.В.; за ред. В.К. Збарського і В.І. Мацибори. Київ: "ЦП "КОМПРИНТ"", 2013. 335с.
2. Заєць М.А., Рубанова М.В. Показники та критерії підвищення конкурентоспроможності продукції промислового підприємства. *Труди Одеського політехнічного університету (Економіка)*. 2009. № 1 (31). С. 221 - 224.
3. Багіев Г.Л. Маркетинг: учебн. Москва: Экономика, 2000. 345с.
4. QS World University Rankings / Top Universities URL: <https://www.topuniversities.com/universities/university-california-berkeley-ucb> (Last accessed 04.07.2019).